

Education des enfants roms en Europe
Education of Roma children in Europe

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Language Policy Division
Division des Politiques linguistiques

Evropakoro Forumo e Romengoro thaj e Phirutnengo
European Roma and Travellers Forum
Forum européen des Roms et des Gens du voyage

Kako uporabljati Evropsko jezikovno mapo za romski jezik

Priročnik za učitelja

Vladi Republike Finske se zahvaljujemo za podporo pri tem projektu

**Oddelek za jezikovno politiko – www.coe.int/lang
Svet Evrope, Strasbourg**

Kazalo

Uvod	3
Delo z <i>Okvirom učnega načrta za romski jezik</i>	4
Kaj je <i>Evropska jezikovna mapa</i>?	5
Dejavnosti v razredu	
Jezikovni potni list	9
Kdo sem	
Jeziki, ki jih znam	
Moj učni napredek	
Medkulturne izkušnje	
Jezikovni profil	14
Učenje	
Uporaba seznamov v EJM	
Mapa	28
Urejanje mape	
Besedni zid za učenje besedišča	
Priprava na pripovedovanje zgodbe	
Priprava na pisanje besedila	
Pristopi za poučevanje v razredu	31
Učiteljevi zapiski	32

Avtorica: Dr. Barbara Lazenby Simpson, Trinity College, Dublin

Prevod: Mihaela Zatreanu, Romunija

Oddelek za jezikovno politiko
DG IV – Svet Evrope
F-67075 Strasbourg Cedex
decs-lang@coe.int – www.coe.int/lang

Evropska jezikovna mapa za učenje romskega jezika

Uvod

Zasnovani sta bili dve različici Evropske jezikovne mape (EJM) za učenje in poučevanje romskega jezika. Prva EJM je namenjena osnovnošolcem, starim od 6 do 11 let, in druga EJM pa je bila zasnovana za učence višjih razredov osnovne šole in nižjih letnikov srednje šole, ki so stari od 11 do 16 let. Včasih je sicer pri učencih različnih starosti smiselno upoštevati vsebine iz obeh EJM hkrati.

Namen teh Evropskih jezikovnih map je učencem, ki se romski jezik učijo v šolah, zunajšolskih jezikovnih krožkih ali skozi priložnostno učenje v skupnosti, ponuditi podporo. V EJM so nazorno prikazani in izpostavljeni samostojni dosežki in uspehi, zaradi česar so učenci posledično bolj motivirani, samozavestnejši in samostojnejši pri učenju.

Evropski jezikovni mapi vključujeta rabo vseh jezikovnih spretnosti; poslušanja, govorjenja, branja in pisanja. Uporaba EJM pri učencih je pozitivno in zabavno naravnano sredstvo, ki zagotavlja, da se jezika učijo z izvajanjem širokega nabora različnih dejavnosti. Ker mora učenec dejavno sodelovati pri učenju, da lahko beleži učni uspeh in napredek v EJM, v okviru učnega procesa nenehno dobiva potrditve svojih dosežkov.

Namen tega priročnika je podati nekaj primerov in predlogov za učitelje, da bodo učinkovito uporabljali EJM.

Uporaba okvira učnega načrta za romski jezik

Okvir učnega načrta za romski jezik ponuja osnove za vsebino in način poučevanja romskega jezika.

Tematsko pogojeni opisniki za pet jezikovnih spretnosti

Okvirni učni načrt sestavlja enajst tem, ki se osredotočajo na značilne jezikovne potrebe učencev in dijakov, istočasno pa upoštevajo tudi zgodovino, običaje in življenjski slog Romov ter samega *Romanipena*. Poleg tematsko pogojenih opisnikov jezikovno znanje opisujejo tudi splošna "globalna merila".

Okvirni učni načrt opisuje znanje s pozitivno naravnanimi trditvami o tem, kaj učenec zna. Trditve so zapisane na preprost način, ki je razumljiv vsem učencem, in združene v sezname, ki jih najdejo v poglavju Jezikovni profil v Evropskih jezikovnih mapah.

Trditve v okviru učnega načrta opisujejo pet jezikovnih spretnosti na štirih ravneh. Te spretnosti so **poslušanje** in **branje** (spretnosti razumevanja) ter **govorno sporazumevanje**, **govorno izražanje** in **pisanje** (spretnosti izražanja).

Štiri ravni – A1, A2, B1, B2

Ravni, ki so uporabljene v tem okviru, izhajajo iz *Skupnega evropskega referenčnega okvira za jezike* (SEJO) Sveta Evrope. Za več informacij o SEJO obiščite spletno stran www.coe.int/portfolio.

Čeprav ima SEJO šest stopenj, izkušnje kažejo, da učenci v času formalnega izobraževanja običajno dosežejo največ četrto raven, B2. V okviru učnega načrta so zato opredeljene samo ravni A1, A2, B1 in B2. Raven A1 je najnižja raven in samodejno postane "cilj" za učence z malo ali nič predznanja romskega jezika. Za nekatere učence najnižje ravni okvira morda niso ustrezne, še posebej, če so se romski jezik že prej učili v šoli ali pa ga vsakodnevno uporabljajo oziroma govorijo s svojimi sorodniki.

Individualno spremljanje napredka in dosežkov

Učenci se učijo z različno hitrostjo in na različne načine. Evropska jezikovna mapa je zasnovana tako, da učitelj za vsakega učenca lažje pripravi primeren načrt učenja. Tako se lahko navidezno manj nadarjenim učencem pomaga pri učenju na način, ki upošteva njihove potrebe in sposobnosti za učenje jezika. Napredek posameznega učenca v skladu z okvirom učnega načrta je težko v celoti predvideti in bo redko ves čas enakomeren. Nekatere spretnosti se lahko razvijejo hitreje kot ostale in zato se na katerikoli ravni lahko zgodi, da bodo nekatere opisane naloge iz okvira učnega načrta težje kot ostale.

Za učitelja

Okvir učnega načrta za romski jezik lahko ves čas predstavlja referenčni material za učitelje romskega jezika. Če bodo učitelji redno preverjali okvirni učni načrt, bodo našli ideje in potrdilo, da so njihovi pedagoški pristopi ustrezno zastavljeni in bodo zagotovili najboljše učne uspehe.

Kaj je Evropska jezikovna mapa?

V Svetu Evrope so razvili koncept *Evropske jezikovne mape* (EJM) vzporedno s *Skupnim evropskim referenčnim okvirom za jezike* (SEJO). Seznam vseh potrjenih jezikovnih map oziroma listovnikov si lahko ogledate na spletni strani www.coe.int/portfolio.

Vsaka Evropska jezikovna mapa (oziroma Evropski jezikovni listovnik) je sestavljena iz treh delov:

- **Jezikovni potni list (Jezikovna izkaznica)**
- **Jezikovni profil (Jezikovni življenjepis)**
- **Mapa (Zbirnik)**

Poleg tega mora vsebovati tudi referenčne ravni in opisnike iz *Skupnega evropskega referenčnega okvira za jezike*.

Jezikovni potni list

V jezikovnem potnem listu učenec lahko izrazi svojo jezikovno identiteto. To je najpomembnejši del za učence, ki uporabljajo EJM. Pomembno je, da se priznajo in vključijo vsi jeziki, ki jih učenec zna. V jezikovnem potnem listu učenci lahko prikažejo, kaj vse **znajo** v različnih jezikih.

Jezikovni potni list je zasnovan, tako da lahko učenec tudi beleži svojo kulturno ozaveščenost in izkušnje. To ima še posebno velik pomen pri učencih romskega jezika, saj je razumevanje pomena *Romanipena* ključno tudi za učenje jezika.

Za primere dejavnosti v jezikovnem potnem listu si preberite strani 9–13.

Jezikovni profil

Jezikovni profil je središče učenja, ki poteka pri jezikovnem pouku. Poglavje z jezikovnim profilom v obeh EJM za romski jezik vsebuje tematske sezname. Sezname so poenostavljena različica opisnikov iz okvira učnega načrta za romski jezik. Pod vsako trditvijo je ponujena naloga ali dejavnost, ki naj bi jo učenec izvedel s pomočjo učitelja in za katero lahko nato zapiše, da je bila že opravljena. Učencem je to v pomoč, da lažje prevzamejo odgovornost za svoje učenje in beleženje napredka. V EJM za mlajše učence se napredek beleži z barvanjem zvezd ob trditvah na seznamu. V EJM za starejše učence se vpisujejo datumi opravljenih nalog in dosežkov.

Za primere ustreznih dejavnosti v razredu si preberite strani 14–27.

Mapa

Mapa je neomejeni del EJM, v katerem učenci lahko hranijo svoje izdelke. Podanih je nekaj strani z nalogami, glavnina mape pa se oblikuje skozi celoten proces učenja in ob koncu ima vsak učenec obsežno zbirko lastnih del.

Več informacij o primerih vsebine mape najdete na straneh 28–30.

Splošna uporaba EJM

Vsako trditev v EJM dopolnjuje **učna dejavnost**. EJM ni knjiga, ki bi ponujala obrazce, in ni namenjena tovrstni uporabi.

- * Učiteljem so lahko teme ali predlagane dejavnosti na seznamih EJM v pomoč pri **načrtovanju pouka**.
- * Čas, ki je potreben za pridobitev ustreznega znanja na katerikoli ravni, se bo med učenci močno razlikoval. Nekateri učenci bodo **hitro napredovali** pri določenih spretnostih ali temah, ki jih zelo

zanimajo. Istočasno pa bodo lahko počasneje napredovali pri drugih spretnostih ali na drugih tematskih področjih.

Priporočen čas za uporabo

EJM se običajno uporablja ob **koncu učnega cikla**. Cikli so pogosto tematsko obarvani in lahko trajajo več kot eno srečanje ali celo več tednov. Na splošno je priporočljivo, da se k EJM vračate na dva do štiri tedne.

- * EJM naj se ne bi uporabljala po zaporednem vrstnem redu. Učitelj lahko **povsem po lastni presoji** preskoči ali se vrne na določene strani ter izbere teme, trditve ali dejavnosti, ki se najbolj skladajo z ritmom in ciljem učenja.
- * Učenje jezika poteka **ciklično**. Učenci se bodo večkrat vrnili na isto temo, ko se bo njihovo znanje razvijalo in bodo naloge postajale težje.

Vsebina

- * EJM ne omejuje **poteka** poučevanja. Učitelji lahko v poglavje Mapa prosto in po potrebi dodajajo nove dejavnosti, delovne liste ali druge vire iz učnih priročnikov.
- * EJM je mogoče vključiti v **kakršnekoli dejavnosti**, teme ali učne cilje v razredu.
- * Teme so **medsebojno povezane**, zato bodo učenci lahko pobarvali ali z datumom označili več mest hkrati.

Primer:

Na ravni A2 se lahko **vse** naslednje dejavnosti vključijo v en sam tematski učni cikel:

JAZ IN MOJA DRUŽINA Pisanje A2 – Zna napisati kratko pismo družinskemu članu, v katerem na svoji starosti primeren način opisuje pomemben družinski dogodek, krst, poroko, rojstvo itd.

MOJ DOM IN DOMAČE AKTIVNOSTI Branje A2 – Razume preprosto besedilo (pripoved ali opis) o življenju romske družine.

PRAZNIKI IN PRAZNOVANJA Poslušanje A2 – Razume preprosto zgodbo, ki govori o prazniku ali praznovanju, v kateri so uporabljene številne pogoste in poznane besede ter slikovno gradivo, kadar je to mogoče.

HRANA IN OBLAČILA Poslušanje A2 – Razume navodila za oblačenje posebnih tradicionalnih kosov oblačil za posebno priložnost ali dogodek.

URA, LETNI ČASI IN VREME Govorno sporazumevanje A2 – Zna podati preprost odgovor na vprašanja o prazniku ali dogodku, ki poteka ob določenem času leta.

MOJA SKUPNOST Govorno izražanje A2 – Zna uporabiti besede in fraze za pogovor o svojem vsakodnevnem življenju.

Osredotočanje na posameznega učenca

- * Ker ima vsak učenec svojo EJM, je v dejavnosti veliko lažje vključiti **osebne izkušnje** – na primer z risanjem risb, pisanjem opisov, predstavljanjem osebnih mnenj itd.
- * "Dan za jezikovno mapo" ali ura z EJM je dobra priložnost, da **pohvalite** vsakega posebej.

Predlog za izvedbo "dneva za jezikovno mapo" v razredu:

1. Učenec se po napotkih učitelja osredotoči na dogovorjeni del EJM, posvečen temi, ki je bila nedavno obravnavana v razredu.
  2. Učenec si prebere trditve(-e) na predlog učitelja.
  3. Pogovorita se o trditvi(-ah) in skupaj potrdita, da to "zna" – takrat lahko učenec prikaže spretnost, odgovarja na vprašanja ali ustvari izdelek, da dokaže svoje znanje.
  4. Učenec naj nato pobarva zvezdo(-e) ali vpiše datum(-e), vi pa ga pohvalite.
- * Glavni cilj mape so lahko tudi **posebne potrebe** učenca.

Primer:

Če npr. učenec že doseže znanje, primerno za raven B1, pri govornih in slušnih spretnostih, hkrati pa mora bolj napredovati pri branju in pisanju, naj bo delo z mapo bolj osredotočeno na vse trditve, v katerih je predlaganih več bralnih in pisnih dejavnosti.

Razvijanje učnih spretnosti pri učencih

- * Učenci lahko sodelujejo z učiteljem in **soodločajo** o tem, kaj se morajo še naučiti ali ponoviti. To lahko storijo s pregledom tematskih seznamov in opredelijo novih učnih ciljev ali obstoječih področij, kjer bi morali znanje še pridobiti ali poglobiti.
- * Strani in trditve v EJM so učiteljem v pomoč, da skupaj z učenci raziskujejo, **kako poteka učenje jezika** in kako se lahko izboljša (gl. stran 14).
- * S seznamami lahko učenci in učitelj skupaj ocenjujejo napredek, pri čemer mora učenec vsakič "dokazati" novo pridobljeno znanje. Skozi ta postopek učenci razvijajo občutek za prepoznavanje svojih zmožnosti in se naučijo **samoocenjevanja**.

Poročanje drugim učiteljem in staršem

- * Z EJM je poročanje **staršem** ali drugim učiteljem o napredku učenca veliko lažje. Pobarvane zvezdice/zapisani datumi predstavljajo viden dokaz o napredku učenca in njegovih dosežkih. Ko sta ob zvezdici tudi datum in podpis učitelja, sta hitrost napredovanja in verodostojnost informacij takoj jasni.
- * EJM je lahko tudi izhodiščna točka za **pogovor med učitelji**.

EJM kot učni pripomoček

Z upoštevanjem *Okvira učnega načrta za romski jezik* in uporabo *Evropskih jezikovnih map* za učenje romskega jezika bodo učitelji dobili številne zamisli za delo v razredu. Vse trditve v okviru učnega načrta in na seznamih v EJM so lahko zgled za naloge in dejavnosti v razredu. Trditve se lahko

združujejo, da nastanejo tematsko dovolj obsežni sklopi za poučevanje/učenje.

Pomembno je dodati, da večina teh nalog in dejavnosti **ne** zahteva uporabe dragih pripomočkov. Dejavnosti v splošnem temeljijo na gradivu, ki je že na voljo v učilnicah in šolah. Več dodatnega gradiva in slik lahko sčasoma nabere iz revij, časopisov in s spleta, zberete lahko tradicionalne predmete (npr. primerke romskih obrti, oblačil itd.), posnetke pesmi, intervjujev, pogovorov itd.

Ne pozabite, da bo vključevanje učencev v zbiranje učnih virov kot dejavnosti v razredu prispevalo k boljšemu poznavanju učnega procesa.

Fotokopiranje strani iz EJM

Strani z dejavnostmi v poglavju Mapa so namenjene kot pomoč pri poučevanju/učenju in se lahko po potrebi fotokopirajo za različne teme in namene.

Predlogi za dejavnosti v razredu na podlagi uporabe EJM

JEZIKOVNI POTNI LIST

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Prvi koraki, kako se predstavim

Starostna skupina: Vse

Raven: A1

Pripomočki

Izvod EJM za vsakega učenca. Mehka žogica.

Način dela

Učenci naj se najprej razporedijo v krog, nato pa učencem po vrsti mečite žogico. Ko učenec dobi žogico, mora v romskem jeziku povedati: "Ime mi je ..." in nadaljevati z: "Živim v ..."

Izvide EJM razdelite med vse učence.

EJM naj odprejo na **strani 4** in zapišejo svoje ime (s pomočjo, če jo potrebujejo) ter kraj bivanja.

Ostale podatke bodo zapisali pozneje, ko se bodo učili o barvah, stvareh, ki so jim všeč, itd.

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Imena romskih skupnosti in priimki

Starostna skupina: 11–16

Raven: A1

Način dela:

- 1 Učitelj naj se z učenci pogovori o osebnih imenih in o tem, zakaj so pomembna.
- 2 Z učenci naštejte nekaj primerov romskih imen.
- 3 Pogovorite se o tem, kako učenci naslavlajo svoje starše, stare starše in druge družinske člane.
- 4 Nato naj učenci opravijo raziskavo z zbiranjem podatkov o svoji družini/skupnosti doma/v svojih naseljih, z uporabo spleta, tiskanih virov itd.
- 5 Učenci naj delajo v manjših skupinah in izdelajo plakate, na katerih:
  - a. obrazložijo pomen romskih imen,
  - b. povežejo skupnosti in imena z vrstami obrti in poklici,
  - c. združijo podatke, ki so jih pridobili od svojih družinskih članov.

- 6 Učenci naj imajo nato govorni nastop, v katerem predstavijo plakat in pridobljene informacije.

Opomba: Učenci različnih starosti naj pripravijo plakate/risbe, ki so primerni za njihovo starost.

Na dan za jezikovno mapo učenci vpišejo podatke o družinskih članih in imena skupnosti na **strani 4**.

My picture →

My name is: _____

I live in: _____

My eyes are: _____

My hair is: _____

My favourite colour: _____

My favourite food: _____

My favourite activity: _____

Other things about me: _____

_____

_____

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

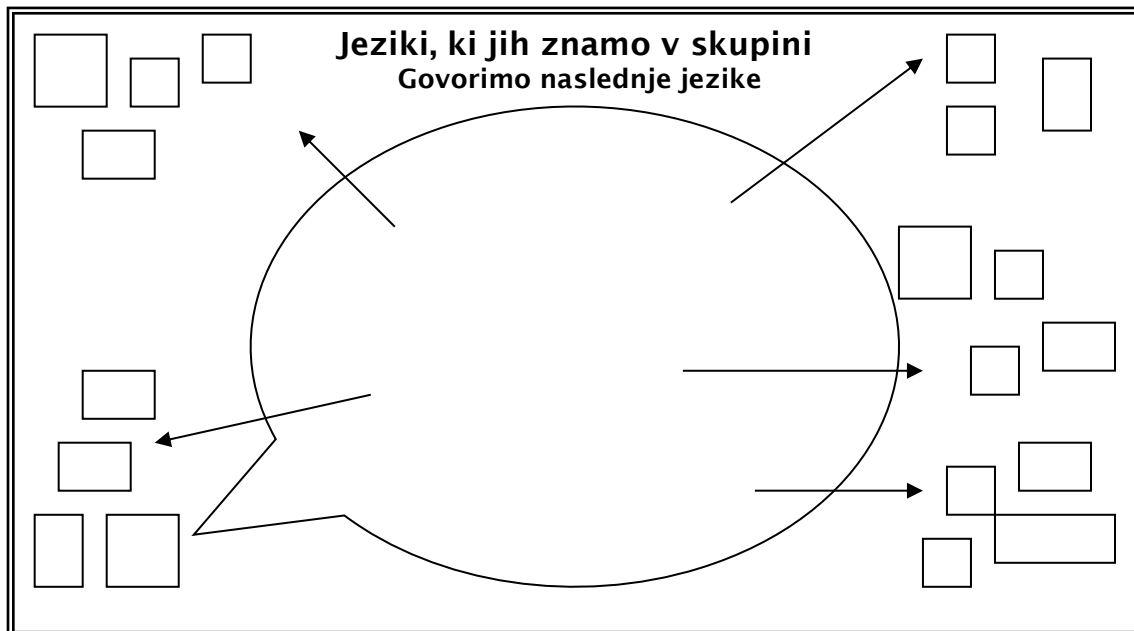
Jeziki, ki jih znam

Ustvarjanje razrednega plakata in vpisovanje podatkov v EJM

Starostna skupina: Vse

Raven: A1

Na strani 5 učenec zapiše vse jezike, ki jih zna. Jezike, ki jih učenci znajo, lahko vključite v okrasitev učilnice in izdelate razredni plakat, ki bo ponazarjal vse jezike, ki jih znajo, skupaj z njihovimi fotografijami in imeni.

Pripomočki

Plakadni papir, flomastri, slike/imena učencev.

Način dela

- 1 Dodajte imena ali slike učencev na stenski plakat.
- 2 Učence napotite na **stran 5 v EJM** (v obeh različicah).
  - Vprašajte: "V katerem jeziku se pogovarjate doma?"
  - "Kateri jezik govorite v šoli?"
  - "Kateri jezik uporabljate za branje?"
  - itd.
- 3 Pomagajte učencem, da odgovorijo na čim več vprašanj.

Languages I know

These are the languages I speak

With my family _____

With my grandparents _____

With my friends _____

In school _____

What I can do in my languages

I can speak in: _____	I can listen in: _____	I can read in: _____	I can write in: _____

Opomba: Starejši učenci naj uporabijo samoocenjevalno lestvico iz *Skupnega evropskega referenčnega okvira za jezike* na strani 7 in podatke o svojih jezikovnih znanjih vpišejo v EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET na strani 6.

My proficiency in different languages

Use the self-assessment grid on the next page to find out your levels of proficiency

		Self-assessment of proficiency					
		A1	A2	B1	B2	C1	C2
Language:	Listening						
	Reading						
	Spoken interaction						
	Spoken production						
	Writing						
Date:							
Language:	Listening						
	Reading						
	Spoken interaction						
	Spoken production						
	Writing						
Date:							
Language:	Listening						
	Reading						
	Spoken interaction						
	Spoken production						
	Writing						
Date:							

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Moj učni napredek

V EJM sta dve strani namenjeni spremljanju učnega napredka. Namen je ustvariti pregleden povzetek napredka pri učenju v skladu s petimi spretnostmi *Skupnega evropskega referenčnega okvira za jezike*.

Lestvica, ki pokriva štiri ravni *okvira učnega načrta za romski jezik* A1, A2, B1 in B2, vsebuje splošne opisnike za vsako jezikovno spretnost. Ko učenec začne dokazovati svoje zmožnosti za naloge na določeni ravni, je čas, da skupaj pregledamo te strani.

Za vsako raven so na voljo tri podravni, ki omogočajo beleženje napredka, ko učenec nekaj "zna" z **veliko pomoči**, z **malo pomoči** in **brez pomoči**. Na ta način je mogoče opaziti in zabeležiti majhne korake v napredku.

Pomembno je, da se med učenjem redno vračate na te strani. Kako pogosto bo potrebno vračanje na te strani, je lahko odvisno od intenzivnosti učnega programa. Če imajo učenci na primer eno uro pouka tedensko, bodo potrebovali več časa za doseganje jasno opredeljenih ciljev. Če pa imajo pet ur pouka tedensko, bo njihov napredek hitreje razviden in tudi beleženje bo lahko veliko pogostejše. Vseeno pa je priporočljivo, da učitelj z učencem pregleda te strani na dan za jezikovno mapo približno vsakih šest do osem tednov.

Predlagamo, da se v ustrezno polje vpiše datum zabeleženega napredka. Lahko pa se polje tudi zasenči ali preprosto vriše črto.

Primeri:

	A1			A2		
	Z veliko pomoči *	Z malo pomoči **	Brez pomoči ***	Z veliko pomoči *	Z malo pomoči **	Brez pomoči ***
Poslušanje → 	26. 9. 20..	16. 10. 20..	6. 11. 20..	25. 11. 20..		
Poslušanje → 						
Poslušanje → 						

Medkulturne izkušnje

Strani EJM, ki se navezujejo na medkulturne izkušnje, se lahko uporabijo po zaključenih dejavnostih v razredu, ki temeljijo na katerikoli od naslednjih tem:

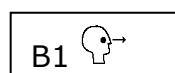
- Moj dom in domače aktivnosti
- Romske obrti in poklici
- Prazniki in praznovanja
- Prevoz in potovanja
- Hrana in oblačila
- Konjički in umetnost

Ne pozabite! Od časa do časa se vrnite na že obravnavane strani EJM. To niso obrazci za izpolnjevanje, ampak prostor, kjer učenci lahko beležijo svoje rezultate, nova spoznanja, misli in zaključke.

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

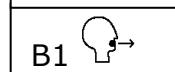
Razmišljanje o kulturi

Tema: Moj dom in domače aktivnosti

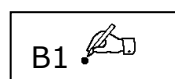
B1

Brati znam o vsakodnevem načinu življenja drugih ljudi.

B1

Opisati znam družinsko aktivnost, ki je zame pomembna ali posebna.

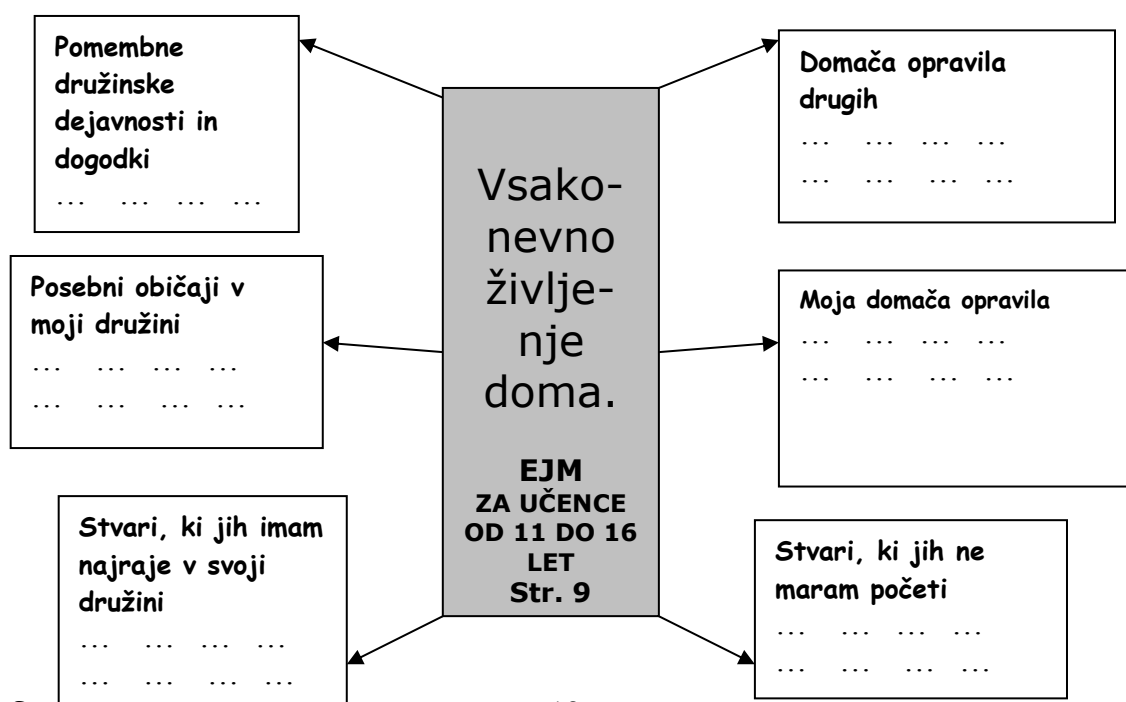

B1

Napisati znam kratko besedilo o pomembnih običajih v družini, v kateri živim.

Način dela:

1. Pogovarjajte se o vsakodnevem življenju, pomembnih dogodkih v družini, pravilih doma itd.
2. Na tabli zberite vse ideje in jih grafično prikažite ali iz njih oblikujte miselni vzorec.

Thinking about cultures

Thinking and talking about important activities in our lives helps us to understand how people are sometimes the same and sometimes different. Make a note of your own ideas about the following things:

	Roma	Gidže	I don't know
Our family	Make a note here about Roma traditions and way of life.	Make a note here about Gidže traditions and way of life.	Put a note if you are not sure about this.
Our important relationships			
The jobs my parents do			
The stories and riddles that I hear			
The traditions of my family /group			

3. Ko v miselnem vzorcu zberete celotno besedišče, ga razdelite v dva stolpca.
4. V en stolpec napišite dejavnosti, dogodke in pomembne običaje, ki spadajo k romskemu načinu življenja, in preverite, ali učenci poznajo tudi značilnosti neromskih domov na istih področjih.

Domače življenje Romov	Domače življenje Neromov
.....	
.....	.....

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

5. Na dan za jezikovno mapo naj učenci zapišejo najpomembnejše podatke v EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET na straneh 8 in 9 v poglavjih **Naša družina**, **Različne tradicije moje družine/skupnosti** in **Vsakodnevno življenje doma**.

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

Mlajši učenci si lahko pomagajo s **stranema 6 in 7**.

Intercultural experiences

Things I have learnt about other people and other places

Things I would like to learn about other people and other places

My culture

Things I would like to tell other people about my culture and my way of life

Stran 6 Stvari, ki sem se jih naučil(-a) o drugih ljudeh in drugih krajih
Stran 7 Moja kultura

Stran 6 je prostor za mlajše učence, da zapišejo, kaj so se novega naučili ali ugotovili o ljudeh in njihovem življenju v drugih krajih in drugih skupnostih.

Med učenjem naj si mlajši učenci zastavljajo vprašanja o tem, kako živijo ljudje v različnih krajih in skupnostih. Vprašanja naj vpišejo v polje "Stvari, ki bi se jih rada/rad naučila/naučil o drugih ljudeh in drugih krajih".

Stran 7 je namenjena temu, da učenci zapisujejo pomembne vidike o svojih kulturah, ki bi jih radi predstavili drugim. Namen te strani je ozavestiti mlajše učence o pomenu in bogastvu njihovih kultur in razviti njihov ponos na običaje, ki so prisotni v njihovih družinah in skupnostih.

Ti dve strani obiščite po izvedbi dejavnosti pod temami **Jaz in moja družina**, **Moj dom in domače aktivnosti**, **Moja skupnost**, **Romske obrti in poklici**, **Prazniki in praznovanja**, **Prevoz in potovanja**, **Hrana in oblačila**, **Konjički in umetnost** in drugimi.

JEZIKOVNI PROFIL

Starostna skupina: Vse

Raven: Vse

Ta sklop dejavnosti je pomemben za vse učence. Ko učenci začnejo boljše razumevati učni proces in načine učenja, bodo znanja in spretnosti, ki jih bodo razvili, kmalu zmožni uporabiti tudi na drugih področjih učenja.

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

Vse o učenju

To je priložnost za mlajše učence, da razmislijo o tem, kaj so se naučili, kaj jim je bilo všeč in česa so se težje naučili.

Učitelj naj se redno vrača na to stran, učenci pa naj v razredni razpravi ali ob individualnem pogovoru z učiteljem v polja vnesejo svoje podatke.

All about learning

These are the things I have learnt	These are the things I have enjoyed learning
These are the things I found easy to learn	These are the things I found difficult to learn

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Učenje novih stvari

Learning new things

Think about how you learn new things like words, spelling and pronunciation. Put a note in the box beside each thing to remind you how you learn it best. For example, when you want to learn new words you could say them again and again, write them down, put them into a sentence or try to use them as soon as possible. You may have another way of learning.

New	How I learn and remember this
words and expressions	
spelling	
information <small>(for example, information about people, places, events, culture, history or traditions)</small>	
pronunciation	
writing	
story telling	

Učenje novih stvari (stran 13).

Trditve predstavljajo cilj za učence, ki ob tem odkrivajo, kako se najučinkoviteje učijo. Za popolno izpolnitev te strani bo zelo verjetno potrebno najmanj eno šolsko leto ali celo več. Učenci bodo tako motivirani, da po zaključenem učnem ciklu razmislijo o točno določenem vidiku učenja.

Način dela

Ko učenci zaključijo z učno dejavnostjo, jih učitelj spodbudi k razmisleku o lastnem učenju.

Primer

Ko se je začela obravnava nove teme in so bile ključne besede že predstavljene, naj učitelj z naslednjimi vprašanji spodbudi razmislek pri učencih:

- Kako si boste zapomnili nove besede?
- Ali bi bilo dobro, da si jih zapišete?
- Ali bi bilo pametno izvesti kratek kviz, da bi preverili, ali ste si vse zapomnili?
- Kako pa si boste zapomnili črkovanje besed?
- Naredite to vsakič, ko v razredu obravnavamo novo besedišče?

Vsak učenec naj zapiše svoje strategije za učenje v polje "Besede in izrazi".

Enako naj storijo tudi za "črkovanje", "informacije" in tako naprej.

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Stvari, ki sem jih že naredila/naredil in stvari, ki si jih želim narediti v prihodnje

Starostna skupina: 11–16

Raven: A2–B2

Cilj: Namen te strani je, da učenci razmislijo o svojih izkušnjah, zmožnostih in možnostih za prihodnost.

Način dela:

1. Vsak učenec naj na velik list papirja nariše časovnico, na kateri začne s svojim rojstvom in nato nadaljuje v prihodnost.
2. Na glas razmislite o dogodkih in izkušnjah učencev ter na tabli zapišite besedišče (npr. rojstva v družini, potovanja, smrti, praznovanja, začetek šole itd.)
3. Vsak učenec naj vse bistvene podatke vpiše na časovnico.

Na tej točki bi bilo smiselno, da izvedete nekaj dejavnosti v zvezi s temama **Romske obrti in poklici** ter **Konjički in umetnost**.

Ob tej priložnosti lahko npr. razmišljate o možnih poklicih v prihodnosti, izobraževanjih ali izkušnjah, ki so potrebni zanje, družinskih običajih v zvezi z obrtjo ali poklici na splošno in tako dalje.

4. Pozneje si znova oglejte časovnico in spodbudite učence, naj vpišejo osebne cilje za prihodnost in vmesne cilje, ki jih potrebujejo za dosežek končnih ciljev.
5. Vsak učenec naj napiše besedilo, v katerem odgovori na vprašanje "Kaj si želim narediti v prihodnje?"
6. Ko je časovnica končana, jo vsak učenec predstavi razredu in opiše pomembne dogodke in obdobja v življenju ter cilje za prihodnost.

Things I have done and what I would like to do in the future

This line is recording the years of your life.
Talk to your teacher and your friends and try to remember different things that you did at different times in your life. Then mark the place on the line and write a label to show each important experience in your life.
Your experiences could include important celebrations, events in your family, things you really enjoyed doing, starting school, places or people you visited.
If you do not have enough space on this page, draw a line on a big piece of paper.

Baby 1 2 3 4 5 6 7 8
years

9 10 11 12 13 14 15 16
years

What I would like to do in the future

12

JAZ IN MOJA DRUŽINA

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Starostna skupina: Vse

Raven: A1

Cilj: Predstaviti koncept imen romskih skupnosti in priimkov ter njihovo povezavo z obrtmi in poklici.

Način dela:

Lahko uporabite pristop, ki je opisan na strani 9 v poglavju "Imena romskih skupnosti in priimki". Tokrat naj bo dejavnost osredotočena na povezovanje med imeni ali skupnostmi in njihovimi obrtmi ali poklici.

Na dan za jezikovno mapo naj učenci označijo ustrezne trditve na to temo in morebitne druge teme, če so bile vključene.

Ogledate si lahko primere trditvev pri učnem načrtu za govorno sporazumevanje v poglavju "Jaz in moja družina".

A1	A2	B1
Zna odgovoriti na osnovna vprašanja o svoji skupnosti, starosti in družinskih članih ob pomoči iztočnic.	Samozavestno zna odgovarjati članom družine ali skupnosti na znana vprašanja o svojem imenu, starosti, številu bratov in sester, imenih družinskih članov itd.	Zna postavljati in odgovarjati na vprašanja o različnih poznanih temah (družina, dom, dejavnosti staršev, zanimanja itd.).

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

Starostna skupina: 6–11

Raven: A1–A2

O meni

Pripomočki

Fotografija učenca (za to je odličen pripomoček digitalni fotoaparati).

Način dela

- 1 Učenec naj nalepi fotografijo v zloženo "knjižico".
- 2 Sam naj napiše ali prepíše ime, starost, naziv šole, naslov ali območje itd.
- 3 Napiše naj nekaj povedi o barvi las in oči.
- 4 Napiše naj nekaj preprostih stavkov, npr. o tem, kaj ima rad ali česa ne, o družini, kako je danes prišel v šolo itd.
- 5 Knjižico lahko vstavite v mapo EJM, tako da preluknjate strani ali jo vstavite v plastični ovitek.

Na dan za jezikovno mapo je lahko primeren katerikoli od naslednjih seznamov:

Jaz in moja družina
Moj dom in domače aktivnosti
Moja skupnost
Prazniki in praznovanja
V šoli
Prevoz in potovanja
Hrana in oblačila

MOJ DOM IN DOMAČE AKTIVNOSTI

Za obravnavo te teme je zelo priročna uporaba vizualnih pripomočkov. Dobro je narediti zbirko fotografij in slik pohištva, prostorov v hišah, premičnih domovih itd. Najdete jih lahko v revijah, katalogih, časopisih in na spletu.

Obstaja veliko možnih dejavnosti, ki jih je mogoče prilagoditi različnim starostnim skupinam. Spodaj najdete nekaj primerov:

- Narišite in označite načrt doma, ki prikazuje različne prostore, imena pohištva in opreme itd.
- Pogovorite se o najljubšem kotičku doma in razlogih za to.
- Napišite nekaj povedi ali besedilo na temo "moj najljubši kotiček".
- Pogovorite se o stvareh, ki ste se jih doma naučili od staršev in starih staršev, in jih naštejete.

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Starostna skupina: Vse Raven: A2

Cilj: Naučiti se povedati nekaj o svojem domu.

Način dela:

1. Vsak učenec naj od doma prinese predmet – po možnosti nekaj nenavadnega ali neznanega (npr. nekaj starega, od drugje itd.).
2. Učenec naj drži predmet v roki, drugi pa naj ugibajo, kaj je.
3. Če uganejo, učenec, ki je predmet prinesel, razloži, kje ga hranijo doma in za kaj ga uporabljajo.
4. Če ne uganejo, učenec predmet predstavi in razloži, kaj je, od kod je prišel, kje ga hranijo doma in za kaj se zdaj uporablja.

To temo lahko vključite tudi v naslednje teme:

- Prazniki in praznovanja
- Hrana in oblačila
- Konjički in umetnost

MOJA SKUPNOST

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Starostna skupina: 11–16

Raven: A1

Cilj: Naučiti se poimenovanj krajev v skupnosti in dejavnosti, ki se tam odvijajo.

Način dela:

1. Na glas razmislite o besedah za kraje v okolici, ki jih učenci že poznajo. Po potrebi uporabite slike ali fotografije (banka, policijska postaja, kino, veleblagovnica itd.).
2. Učenci naj v parih narišejo zemljevid lokalnega območja in vanj vrišejo čim več pomembnih krajev.
3. O vsakem kraju naj se pogovorijo in na dodaten list papirja napišejo, kaj se tam dogaja. Mlajši učenci naj zapišejo ključne besede, starejši učenci pa kratke besedne zveze ali preproste povedi.
4. Vse zemljevide in liste razobesite na steno.

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Starostna skupina: Vse

Raven: A1/A2

Cilj: Naučiti se poimenovanja osnovnih živil in uporabljati ustrezne izraze za pozdrave, prošnje ali zahvale.

Način dela:

1. V učilnici postavite več "stojnic" s praznimi embalažami izdelkov, zelenjavo, sadjem itd.
2. Učenci naj se naučijo poimenovanja različnih živil, kako vprašati po izdelkih in kako se zahvaliti.
3. Učenci naj pripravijo "nakupovalne sezname", na katere napišejo imena živil, ki jih bodo kupili.
4. Izberite prodajalce za različne stojnice. Njihova naloga je pozdraviti kupce, povedati cene in se zahvaliti.
5. Učenci naj obiskujejo stojnice in kupujejo blago na svojih nakupovalnih seznamih.

Opomba: Za obravnavo te teme so zelo priročni prazna embalaža izdelkov ter umetno sadje in zelenjava.

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Starostna skupina: Vse

Raven: A2

Cilj: Naučiti se poimenovanja in namen zgradb ter drugih krajev v lokalni skupnosti.

Pripomočki: Zemljevid okolice, na kateri so oštevilčena mesta določenih zgradb ali krajev. Fotografije zgradb ali krajev na tem območju (trgovine,

zdravstveni dom, knjižnica, telovadnica, park, igrišče itd.). Kartice s ključnimi besedami.

Način dela

1. Predstavite vsako sliko posebej in ob tem obravnavajte besedišče.
2. Slike premešajte in učence pozovite, naj vsako sliko povežejo z ustrezno kartico s ključno besedo ali besedami.
3. Učenci naj se pogovarjajo o tem, katere dejavnosti se odvijajo na različnih krajih, in o ljudeh, ki tam delajo, se igrajo, ali jih obiskujejo.
4. Pojdite na kratek sprehod in si oglejte kraje, ki so najbližje šoli.
5. Učenci naj se ustavijo in si vzamejo čas za ogled fotografij, ko si v živo ogleduje določen kraj.
6. Ko se vrnete v učilnico, naj si učenci ogledajo zemljevid in se odločijo, katera zgradba ali kraj ustreza posamezni številki.

ROMSKE OBRTI IN POKLICI

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Starostna skupina: Vse

Raven: A1/A2

Cilj: Naučiti se poimenovanja krajev v skupnosti in dejavnosti, ki se tam odvijajo.

Način dela:

1. Pripravite komplet kartic z imeni različnih romskih dejavnosti in poklicev (zlasti tistih, ki so povezani z lokalnim območjem).
2. Predhodno jih naučite besede in se pogovorite o dejavnostih.
3. Mlajši učenci naj narišejo risbe, ki predstavljajo opisane dejavnosti.
4. Starejši učenci naj na to temo poiščejo informacije na spletu/se pogovarjajo z družinami in pridobijo ustrezne slike/narišejo risbe/napišejo nekaj povedi.
5. Učenci naj na steni z uporabo kartic z besedami povežejo svoje slike/besedilo povežejo z ustrezno kartico.

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Starostna skupina: 11–16

Raven: B1/B2

Cilj: Raziskati romske obrti ali poklice, ki so bili pogosti na lokalnem območju ali v družinskih skupnostih učencev.

Način dela:

1. Naredite uvod v temo poklicev na lokalnem območju. Osredotočite se na trenutne ali pretekle poklice Romov.
2. Učenci naj v parih izberejo poklic in naredijo raziskavo z uporabo vseh virov, ki so jim na voljo (knjige, splet, družina itd.).
3. Vsak par naj pripravi predstavitev z uporabo slik, plakatov itd. s spremljajočim besedilom.
4. Vsak par naj predstavi poklic drugim v razredu.
5. Slike in besedilo razobesite na steno ali shranite v knjigo.

PRAZNIKI IN PRAZNOVANJA

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Starostna skupina: Vse

Raven: A1/A2

Cilj: Naučiti se, kdaj potekajo pomembna praznovanja, njihov razlog in namen ter kaj učenci počnejo v času teh praznovanj.

Način dela:

1. Učence vprašajte, katera praznovanja so zanje najpomembnejša.
2. Pogovorite se, v katerem obdobju leta/mesecu/letnem času ta praznovanja potekajo.
3. Učenci naj povedo, kako praznujejo te praznike (npr. posebna jed, obisk družine, prost dan itd.).
4. Na tablo zapišite seznam različnih praznovanj, razdeljenih v naslednje kategorije: osebna (npr. rojstni dan), družinska, krajevna, državna in romska.
5. Naredite veliko razpredelnico z vsemi meseci v letu in vanjo zapišite vsa praznovanja s pojasnilom, kdo jih praznuje. Razpredelnico obesite na steno.

V ŠOLI

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Starostna skupina: Vse

Raven: A1–B2

Cilj: Spoznati območja, kjer živijo romske skupnosti (geografski vidik).

Način dela:

1. Učitelj naj vpraša učence, kje danes živijo romske skupnosti.
2. Učenci naj na glas razpravljajo in podajajo odgovore.
3. Ob tem naj dodajo informacije o različnih državah – *je blizu te države, je na severu, kjer je lahko zelo mrzlo* itd.
4. Učenci naj na zemljevidu poiščejo države in vstavijo simbole ali imena na območja, kjer živijo romske skupnosti.
5. Učenci naj poiščejo informacije o teh državah in pripravijo krajši opis vsake države.
6. Besedila razobesite skupaj z zemljevidom.

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Starostna skupina: Vse

Raven: A1–B2

Cilj: Spoznati romsko zgodovino (zgodovinski vidik)

Način dela:

1. Vsak učenec naj pripravi časovnico, ki prikazuje vse pomembne dogodke v njegovem/njenem življenju.
2. Razpravljajte o tem, kaj učenci vedo o "zgodovini" na splošno.
3. Učitelj naj naredi uvod v tematiko romske zgodovine.
4. Učenci naj z uporabo zemljevidov narišejo pot Romov iz Indije ter nanje dodajo ustrezne datume in letnice.
5. Učitelj naj pove zgodbo, ki je povezana z zgodovino Romov.
6. Učenci naj se vživijo v svoje "vloge" in pripovedujejo "svojo zgodbo" o življenju na poti.
7. Učenci naj napišejo vsak svojo zgodbo o življenju na poti in jo preberejo razredu ali predstavijo z lutkami.

Dodatek:

Starostna skupina: 11–16

Raven: A2+–B2

Učenci poslušajo/preberejo zgodbo (legendo ali pravljico), ki opisuje izkušnje ali določen vidik iz življenja Romov v preteklosti.

PREVOZ IN POTOVANJA

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

Starostna skupina: 6–11

Raven: A1

Cilj: Naučiti se osnovne besede za prevozna sredstva.

Način dela:

1. Razmislite o vseh načinih potovanja (npr. peš, s kolesom, z avtomobilom, oslom, vlakom itd.).
2. Vsako besedo vpišite na razpredelnico in ob njej navedite ime učenca, ki jo je predlagal.
3. Razpredelnico pritrdite na steno kot oporno točko.
4. Mlajši učenci naj narišejo risbo potovanja in označijo njegove glavne dele.
5. Starejši učenci naj napišejo krajše besedilo (npr. 5 povedi) o enem od svojih potovanj.

Dodatek:

Preberite zgodbo, ki vključuje poznane besede.

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Starostna skupina: 11–16

Raven: B1–B2

Cilj: V sklopu projekta raziskati pomen preseljevanja za romsko zgodovino in tradicijo.

Način dela:

- 1 Pogovorite se o romski zgodovini in običajih, ki so povezani s potujočim načinom življenja.
- 2 Primerjajte ta običaj s trenutnimi razmerami v številnih državah.
- 3 Učence razdelite v manjše skupine po 3.
- 4 Vsaka skupina naj razmisli, kako bo pripravila projekt o preseljevanju Romov.
- 5 Skupine naj opravijo raziskavo (z intervjuvanjem Romov, branjem besedil, brskanjem po spletu itd.) in razvrstijo pridobljene podatke pod različne naslove.
- 6 Skupine naj pripravijo plakate s slikami in besedilom. Vključijo lahko tudi zvočne posnetke.
- 7 Vsaka skupina naj predstavi svoj projekt pred razredom.

HRANA IN OBLAČILA

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Starostna skupina: Vse

Raven: A1

Cilj: Naučiti se besedišče za različne kose tradicionalnih romskih oblačil.

Način dela:

1. Pred začetkom obravnavajte besede za kose oblačil, čevlje, škornje, pokrivala, nakit itd.
2. Besede zapišite na tablo.
3. Mlajši učenci naj narišejo risbe moškega in ženske v tradicionalnih oblačilih in prepíšejo ali zapišejo poimenovanja za te kose oblačil.
4. Starejši učenci naj besede prepíšejo ali napišejo kratke povedi o oblačilih.

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Starostna skupina: Vse

Raven: A1–A2

Cilj: Naučiti se osnovnih pozdravov v romski tradiciji.

Način dela:

1. Poglejte si primere pozdravov in odzdravov.
2. Obravnavajte tudi druge vrste besednih zvez za izkazovanje vljudnosti – *Usedi(te) se, prosim, Bi želel(-a)(-i) kozarec vode?* itd.

3. Učenci naj delajo v parih in pripravijo kratek dialog, v katerem en učenec sprejme drugega na svojem domu, izkaže osnovno gostoljubje in se posloviti.
4. Učenci naj svoje dialoge odigrajo pred drugimi.
5. Učitelj naj na koncu poda povratne informacije.

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Starostna skupina: 11–16

Raven: B1–B2

Cilj: Raziskati običaje, ki so povezani z gostoljubnostjo in gostitvijo obiskovalcev ali gostov.

Način dela:

1. Pogovorite se o pojmu gostoljubja, učenci pa naj opredelijo priložnosti, ko so izkusili ali nudili gostoljubje.
2. Pogovorite se, kako se v večini kultur poskrbi, da se gostje počutijo dobrodošli, ali s čim dosežemo nasprotni učinek.
3. Učenci naj napišejo poročilo o običajih, povezanih z gostoljubnostjo v svojih domovih.
4. Učitelj naj prebere zgodbo ali drugo vrsto besedila, ki poudarja pomembnost gostoljubja v romski skupnosti.
5. Učenci naj napišejo besedilo, v katerem:
  - a. primerjajo pravila za izkazovanje gostoljubnosti v različnih kulturah,
  - b. opišejo značilnosti romskega gostoljubja,
  - c. predstavijo pomembnost gostoljubja v skupnosti ali družbi na splošno.

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

Uporaba konkretnih primerov za učenje besedišča o hrani in oblačilih

Starostna skupina: 6–11

Raven: A1

Cilj: Z igro "trgovine" predstaviti besedišče o prehrabnih izdelkih in oblačilih ter ustrezna osnovna vprašanja in odgovore.

Pripomočki:

Vreča z oblačili, embalaža živil, prinesena od doma, igralni seti s hrano itd.

Način dela

1. Postavite trgovino.
2. Učenci naj se vživijo v različne vloge, kjer prodajajo in kupujejo.
3. "Kupec" mora vljudno povprašati po ceni z uporabo besednih zvez "ali lahko dobim", ter "prosim" in "hvala".
4. "Prodajalec" odgovarja, da "tega nima", "je ostal le še en tak izdelek", "to stane ___" itd.
5. Igrni dodajte "denar", če so jezikovne sposobnosti in starost učencev primerne.
6. Prodajalci morajo tudi sešteti, koliko jim morajo stranke plačati, in jih prositi za pravi znesek.

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Razvrščanje hrane

Starostna skupina: Vse

Ravni A1–A2

Pripomočki

Embalaža živil, prinesena od doma, igralni seti s hrano, slike različnih vrst hrane itd.

Način dela

1. Učenci naj razvrstijo živila po skupinah, ki jih določi učitelj.
2. To je dobra priložnost za izdelavo razpredelnic z naslovoma "Živila, ki so dobra za nas" in "Živila, ki jih ne smemo uživati prepogosto", ki ju boste lahko obesili na steno.
3. Ostale kategorije naj bodo še sadje in zelenjava ter živila, ki jih moramo hraniti v hladilniku.
4. Učenci lahko izmenično prihajajo do table in imena živil napišejo na ustreznih seznamih.
5. Zaključite lahko s pisno nalogo na temo "Moja najljubša hrana".

LETNI ČASI IN VREME

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

Starostna skupina: 6–11

Raven: A1

Cilj: Naučiti se besedišče za poimenovanje mesecev in letnih časov.

Način dela:

1. Pripravite veliko stensko razpredelnico z meseci v letu.
2. Učence najprej naučite imena mesecev, potem pa mesece z okvirčki povežite v štiri letne čase in jih naučite še poimenovanja za letne čase.
3. Pogovorite se o stvareh, ki se dogajajo v različnih letnih časih – vreme, počitnice, obiski, prazniki itd.
4. Pomembne dejavnosti zapišite v razpredelnico – šolske počitnice, prazniki, rojstni dnevi učencev itd.

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

Cilj: Naučiti se besedišče za različne vremenske pojave.

Starostna skupina: 6–11

Raven: A1

Način dela:

1. Pripravite razpredelnico z dnevi v tednu, ko so učenci v šoli.
2. Natisnite nekaj simbolov za vreme (na voljo so na spletu), ki ponazarjajo sonce, dež, veter, sneg itd.
3. Pred začetkom vsake ure določite osebo, ki bo izbrala pravi simbol, povedala dan in mesec, opisala vreme in prilepila simbol na pravo mesto v razpredelnici.

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

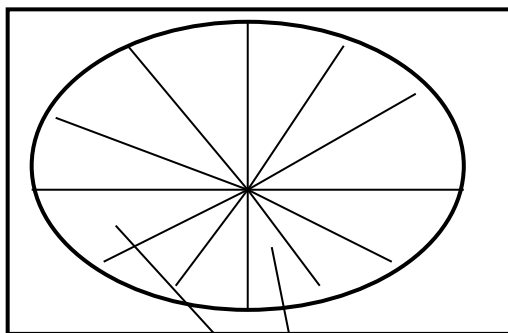
Cilj: Znati opisati dejavnosti, ki so povezane z določenimi vremenskimi razmerami in/ali letnimi časi.

Starostna skupina: 11–16

Raven: B1

Način dela:

1. Na tablo napišite poimenovanja letnih časov.
2. Na glas se pogovorite in naštejte pogoste dejavnosti v določenem letnem času.
3. Podatke razvrstite pod dejavnosti, povezane z delom, športi, prostim časom, šolo itd.
4. Učenci naj napišejo kratko besedilo, v katerem opišejo svoj najljubši letni čas in izbiro obrazložijo. Navedejo naj tudi vse dejavnosti, ki so povezane s tem letnim časom, in dejavnosti, s katerimi se takrat ukvarjajo.

En mesec v vsakem razdelku

Jan	Feb	Mar	Apr	
		Pomlad		

NARAVA IN ŽIVALI

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Cilj: Naučiti se poimenovanja različnih živali in jih znati prepoznati v zapisani obliki.

Starostna skupina: Vse

Raven: A1

Način dela:

1. Pripravite kartice s poimenovanji živali na slikah.
2. Predstavite temo živali in vprašajte, ali ima kdo od učencev doma živali.
3. Zberite nekaj romskih besed za živali in jih napišite na tablo ter jih razvrstite v osnovne kategorije – npr. ljubljenci/domače živali/divje živali.
4. Pokažite vsako kartico in pozovite učence, naj poiščejo enako besedo na tabli.
5. Prepričajte se, da učenci besede znajo izgovoriti.

6. Kartice položite na mizo z licem navzdol. Na eni strani mize naj bodo slike, na drugi pa besede.
7. Učenci naj po vrsti obračajo po dve kartici, po eno z vsake strani. Ko najdejo besedo, ki se ujema s sliko, vzamejo obe kartici in ju obrnjeni navzgor položijo skupaj.
8. Če se beseda ne ujema s sliko, naj obe kartici zopet obrnejo z licem navzdol, da ju lahko izbere druga oseba.

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Cilj: Naučiti se poimenovanja različnih živali ter spoznati tradicionalna romska prepričanja in obrti, ki so povezane z živalmi.

Starostna skupina: Vse

Raven: A1–A2

Način dela:

1. Na glas razmislite in naštejite vse besede za živali v romskem jeziku, ki jih učenci poznajo.
2. Obravnavajte še dodatno besedišče.
3. Pogovorite se o splošnih prepričanjih in odnosu do živali.
4. Napravite razpredelnico za na steno z naslednjimi kategorijami:
  - a. divje/udomačene;
  - b. življenjski prostor in kraj;
  - c. pomembnost v romski zgodovini/pomembnost danes;
  - d. povezava z romskimi prepričanji;
  - e. povezava z romsko obrtjo ali dejavnostjo;
  - f. prisotnost v pravljičah, literaturi itd.
5. Učenci naj o dodatnih informacijah povprašajo v svojih družinah, če je to mogoče.
6. Učenci naj delajo v parih ali manjših skupinah in pripravijo predstavitev o določeni živali/skupini živali in pomembnosti za romsko kulturo ali povezanosti z njo. Končna govorna predstavitev naj bo podprta z besedili in slikami na plakatih in naj vključuje komentarje ali zgodbe družinskih članov ter podatke iz drugih raziskav.

KONJIČKI IN UMETNOST

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Cilj: Naučiti se besede in besedne zveze za opis osebnih zanimanj in konjičkov ter narisati risbo/napisati kratko besedilo na to temo.

Starostna skupina: Vse

Raven: A1

Način dela:

1. Predstavite besedišče za opis dejavnosti, s katerimi se učenci radi ukvarjajo – šport, računalnik, filmi, igre itd.
2. Učenci naj opišejo, zakaj so jim te dejavnosti všeč, in naj se ob tem oprejo na opisovalno besedišče, ki je zbrano na tabli.

3. Mlajši učenci naj narišejo svojo najljubšo dejavnost za preživljanje prostega časa s poimenovanji, ki jih napišejo sami ali prepisejo s table.
4. Starejši učenci naj v nekaj preprostih povedih opišejo svojo najljubšo dejavnost z uporabo zbranega besedišča.

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET

Cilj: Spoznati korenine Romov, ki so bili zelo uspešni na različnih področjih – glasba, upodabljaljoče umetnosti, šport itd.

Starostna skupina: 11–16

Raven: B1/B2

Veliko je možnosti za projekte, predstavitve in pisne naloge na podlagi raziskovanja življenja in uspehov posameznika ali skupine ljudi.

MAPA

Mapa že vsebuje nekaj delovnih listov za lažji začetek zbiranja izdelkov, ki so rezultat osebnega dela.

Skozi učni proces se v mapi običajno zberejo: **risbe s poimenovanji, sezname besed, pesmi in zgodbe, ki jih napiše učenec, projekti, razpredelnice s podatki, opomniki o težjih temah/področjih** in druge vrste izdelkov, povezanih z učenjem jezika.

Mapa bo sčasoma postala osebni pripomoček, v katerem bo učenec lahko poiskal(-a) besedišče, dobre primere besedil, načrte za pripovedovanje ali pisanje zgodb, zglede za različne učne dejavnosti in tako dalje.

Urejanje mape

Pomembno je, da učenci sami urejajo svojo mapo in odločajo, kaj bo del mape oziroma kaj lahko odstranijo in nadomestijo z boljšim primerom.

Zato ima EJM v poglavju Mapa stran z naslovom **Vsebina moje mape**. Učitelji naj z učenci nekaj časa posvetijo urejanju mape, da jim pomagajo pri odločanju o tem, kaj naj vključijo v mapo in katere naslove naj zapišejo na stran z vsebino.

Contents of my Dossier

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____

My favourite thing in the Dossier is:

Contents of my Dossier

If you organize your Dossier you will find it easier to use and to find things when you need them. It's a good idea to divide the Dossier into different sections. Here you can make a note of the contents of the sections. Sections might include, for example, word lists, samples of your writing, information about useful websites for research, ideas for stories with the important words and phrases. You can decide which sections will be useful for you.

- Section 1 _____
- Section 2 _____
- Section 3 _____
- Section 4 _____
- Section 5 _____
- Section 6 _____
- Section 7 _____

Beleženje besedišča

Oba EJM vsebujeta tudi **“besedni zid”**. Ta stran naj se fotokopira toliko krat, kolikor je to potrebno, da učenci lahko vnesejo vse pomembne besede in besedne zveze, ki se jih učijo pri vsaki temi.

Mlajši učenci lahko vpisujejo po eno besedo ali kratko besedno zvezo v vsak “zidak”.

Starejše učence pa lahko spodbudite, naj besedišče razvrstijo na npr. samostalnike, besede za opis dejanj (glagoli), opisne besede (pridevniki in prislovi), besede, ki označujejo kraj ali položaj (predlogi), in tako naprej. Kategorije naj bodo razvrščene v vrstice ali stolpce. Priporočljivo je tudi, da učenci za označevanje kategorij uporabljajo različne barve, saj jih bodo tako pozneje lahko hitreje prepoznali.

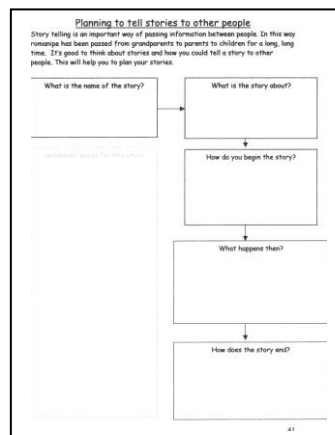
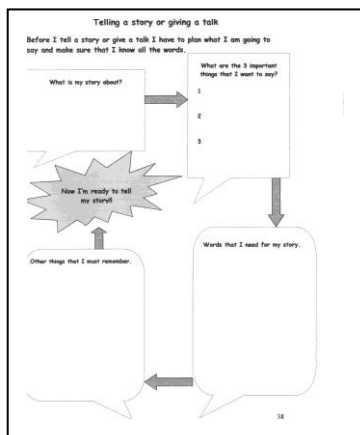
These are new words I learnt when I was studying:

Put your new words in the word wall.

Pripovedovanje zgodb in govorni nastopi

Pomembnost ustne tradicije v romskem življenju je zastopana v številnih trditvah v okviru učnega načrta za romski jezik in seznamih EJM.

V obeh EJM so vključeni vzorci, ki bodo učencem v pomoč pri sestavljanju zgodb ali govorov. Tako se hitreje naučijo, kakšna je pravilna zgradba zgodbe in kako v smiselnem zaporedju vključiti vse potrebne dele.

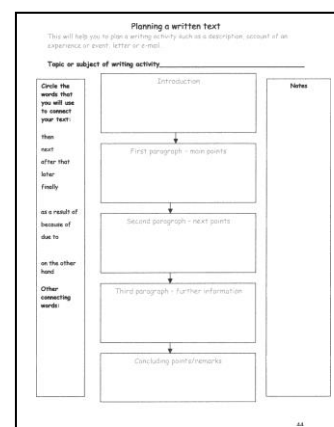

Pomen pripovedovanja zgodb širše obravnava **EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET** na strani **Zgodbe in uganke**. Namen te strani je spodbuditi starejše učence, da zberejo nabor zgodb in uganke, ki se jih naučijo s pomnjenjem ključnih podatkov.

Stories and riddles			
My notes about stories and riddles to remind me of the main points and important language.			
Story or riddle	What the story/riddle is about	Where I learnt this story/riddle	Important words or phrases for the story/riddle

Načrtovanje pisnega besedila

EJM ZA UČENCE OD 11 DO 16 LET vsebuje tudi vzorec za načrtovanje pisne naloge. Ta je učencem v pomoč pri pripravi pred začetkom pisanja in povezovanju besedila na jasen in razumljiv način.

EJM ZA UČENCE OD 6 DO 11 LET

Zdaj lahko govorim o

Ta stran v EJM za mlajše učence je namenjena spodbujanju učencev k beleženju novih naučenih besed skupaj s sliko, ki jih spominja na povezano temo.

Ta stran naj se fotokopira vsakič, ko je to potrebno.

Now I can talk about	
.....	
Draw a picture here	
	
My new words	
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
28	

Pristopi za poučevanje širokega nabora tem v razredu

Razvoj slušnih spretnosti

Pri **pripovedovanju zgodb**:

- Poslušaj in nariši, kar slišiš.
- Poslušaj in poišči besede na karticah.
- Poslušaj in pokaži s pantomimo.
- Poslušaj in izpiši ponavljajoče se besede, besedne zveze ali rime, ki se pojavijo v zgodbi.
- Poslušaj in poskusi ugotoviti/napovedati, kaj se bo zgodilo potem.
- Poslušaj in ponovi zgodbo.

Razvoj bralnih spretnosti

- Kartice s pomembnimi besedami ali besednimi zvezami.
- Povežite slike z besedami.
- Določite zaporedje dejavnosti z uporabo "razrezanih" stavkov.
- Sestavite "steno z besediščem" in učenci naj tam poiščejo ustrezno besedišče, ko ga potrebujejo.
- Uporabite oznake in jih povežite s predmeti, deli besedila, plakati, slikami itd.
- Ustvarite slikovni slovar.
- Išcite besede v mrežah.

Razvoj govornih spretnosti

- Igre z lutkami, maskami.
- Igre vlog.
- Rime in pesmi za ritem in izgovarjavo.
- Igre, pri katerih vsaka oseba doda besedo, zvok ipd.
- Učenci naj pripovedujejo novice, zgodbo, pesem učitelju, ki si povedano zapisuje.
- Redni pogovori z iztočnico "povej(-te) kaj o ...".

Razvoj pisnih spretnosti

- Vsak dan zapišite datum, dan, mesec in letni čas.
- Učenci naj rešujejo preproste besedne mreže in križanke.
- Razred naj ustvarja tematske kolažne knjige.
- Narišite risbo in o njej kaj napišite.
- Učenci naj si dopisujejo in odgovarjajo na sporočila.
- Učenci naj zasnujejo razredni časopis.

Učiteljevi zapiski

Tema	Uspešna dejavnost pri tej temi	Zapiski/opomniki

